

Riktlinjer för ansökan och placering i förskola och pedagogisk omsorg i Stockholms stad

Beslutad av kommunfullmäktige 14 oktober 2025

Innehåll

1.	Inledning	2
2.	Rätt till plats.....	3
2.1	Erbjudande om plats	3
2.2	Vistelsetid.....	4
2.3	Allmän förskola	5
3.	Ansökan och besked om plats	6
4.	Placering	7
4.1	Platsgaranti	7
4.2	Fördelning av platser	8
4.3	Öppethållande.....	9
5	Uppsägning och flytt	9
5.1	Uppsägning av plats	9
5.2	Flytt till annan kommun	10

1. Inledning

Syftet med riktlinjerna är att säkerställa att Stockholms stad ger en likvärdig service för vårdnadshavare som ansöker om placering eller har placering för sitt/sina barn i kommunal förskola i Stockholms stad.

Placering i förskola och pedagogisk omsorg regleras i 8 kap. (förskola) respektive 25 kap. (pedagogisk omsorg som bedrivs i stället för förskola) skollagen. Riktlinjerna tydliggör hur staden tillämpar ovanstående bestämmelser. Riktlinjerna beslutas av kommunfullmäktige i Stockholms stad och är i sin helhet bindande för kommunal förskola och vägledande för fristående förskola och enskild pedagogisk omsorg, förutom vad avser urvalskriterier i avsnitt 4.2. I övrigt styrs alla verksamheter, oavsett regiform av bestämmelserna i skollagen.

2. Rätt till plats

2.1 Erbjudande om plats

2.1.1 Stockholms stad erbjuder barn, som är folkbokförda eller i övrigt bosatta i Stockholm och som inte har börjat i någon utbildning för fullgörande av skolplikten, plats i förskola enligt vad som avses i avsnitt 2.2 och 2.3.

Med bosatt avses de som anges i 29 kap. 2 § skollagen. Enligt bestämmelsen uppräknas vissa kategorier som vid tillämpning av skollagen ska likställas med folkbokförda och som har samma möjlighet till bland annat utbildning som folkbokförda. Detta innebär exempelvis att barn till asylsökande, barn som beviljats tidsbegränsat uppehållstillstånd, barn som vistas här med stöd av EU-rättens bestämmelser om fri rörlighet för personer eller barn som vistas i landet utan tillstånd har rätt till plats i förskola på samma sätt som folkbokförda barn har.

I övrigt gäller att barn i familjer som vistas i kommunen mer än sex månader men mindre än ett år och därmed inte har rätt att folkbokföra sig i landet, omfattas av rätt till plats i förskola enligt ovan.

2.1.2 Barn som är folkbokförda eller i övrigt bosatta enligt 29 kap. 2 § 2 st. 1–3 p. skollagen¹ i andra kommuner har rätt till plats i en av Stockholms stads kommunala förskolor om barnet, med hänsyn till sina personliga förhållanden, har särskilda skäl att få gå i stadens förskola. Innan beslut om en sådan placering fattas, ska yttrande inhämtas från barnets hemkommun.

Stockholms stads kommunala förskolor får även i annat fall och i mån av plats ta emot ett barn från en annan kommun efter önskemål från barnets vårdnadshavare. Föräldraavgiften debiteras av hemkommunen. Dessa riktlinjer tillämpas vid placering av barn i Stockholms stads förskolor oavsett om barnet är bosatt i Stockholms stad eller i annan kommun (8 kap. 13 § skollagen).

2.1.3 Barn har, vid gemensam vårdnad och växelvist boende, inte rätt till plats i två olika förskolor oavsett vilken kommun de bor i.

¹ 1. Barn som omfattas av 1 § första stycket eller 1 a § första stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.,

2. Barn som vistas här med stöd av tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 § utlänningslagen (2005:716),

3. Barn som har rätt till utbildning eller annan verksamhet enligt denna lag till följd av EU-rätten, avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller avtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiz, å andra sidan, om fri rörlighet för personer.

Vid gemensam vårdnad där barnet bor växelvis hos respektive vårdnadshavare och barnet är folkbokförd eller i övrigt bosatt enligt 29 kap. 2 § 2 st. 1–3 p. skollagen² i annan kommun än Stockholm, kan barnet erbjudas plats i kommunal förskola i Stockholm om den ena vårdnadshavaren är folkbokförd eller bosatt i Stockholm och har behov av plats.

2.2 Vistelsetid

2.2.1 Förskola erbjuds barn från ett års ålder i den omfattning det behövs med hänsyn till vårdnadshavares/föräldrars förvärsarbete, studier eller om barnet har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt, (8 kap. 5 § skollagen).

2.2.2 I Stockholm stad har barn vars vårdnadshavare är arbetslösa rätt till heltidsomsorg. Barn till vårdnadshavare/föräldrar som är föräldralediga enligt föräldraledighetslagen (1995:584) för vård av annat barn, har rätt till plats i förskola i en omfattning om 30 timmar per vecka, (8 kap. 6 § skollagen). Vistelsetiden fördelas under antingen fyra eller fem dagar, som huvudregel från kl. 08.00–09.00 till kl. 14.00–16.00. Förläggningen av tiden regleras terminsvis såvida vårdnadshavarens/föräldrarnas situation inte ändras, exempelvis genom återgång till arbete. Om föräldraledigheten avser ett nyfött barn, träder förändringen av syskonets vistelsetid på förskolan i kraft en månad efter barnets födsel.

Undantag från regeln om begränsad närvarotid kan medges för barn till vårdnadshavare/föräldrar som har gemensam vårdnad om barnet, och om barnet regelbundet och växelvis bor hos båda föräldrar. Undantag kan medges även i de fallen den föräldraledige ska arbeta, studera, eller om barnet har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt. Ansökan görs gemensamt av barnets vårdnadshavare.

2.2.3 Barn ska även i andra fall än vad som avses i punkterna 2.2.1 och 2.2.2 erbjudas förskola, om de av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola. Erbjudande om plats ska ske skyndsamt. När plats erbjuds i dessa situationer ska föräldraavgiften endast avse den del av

² Barn som omfattas av 1 § första stycket eller 1 a § första stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.,

2. Barn som vistas här med stöd av tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 § utlänningslagen (2005:716),

3. Barn som har rätt till utbildning eller annan verksamhet enligt denna lag till följd av EU-rätten, avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller avtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiz, å andra sidan, om fri rörlighet för personer,

verksamheten som överstiger 15 timmar oavsett barnets ålder (8 kap. 7, 14 och 16 §§ skollagen).

2.2.4 Deltidsvistelse kan tillämpas för plats i förskola och pedagogisk omsorg. Vistelsetiden bestäms efter vårdnadshavarnas/föräldrarnas eller barnets behov och i samråd med verksamheten. En förutsättning för att deltidsvistelse ska tillämpas är att vistelsetiden inte överstiger 30 timmar per vecka.

2.3 Allmän förskola

2.3.1 Barn ska från och med höstterminen det år barnet fyller tre år erbjudas allmän förskola 15 timmar per vecka eller 525 timmar om året, (8 kap. 4 § skollagen). Den allmänna förskolan är avgiftsfri och följer grundskolans termin och lov dagar. Allmän förskola ingår i ordinarie verksamhet för barn som är inskrivna i förskola.

2.3.2 Barn som är inskrivna i pedagogisk omsorg har rätt till allmän förskola från och med höstterminen det år barnet fyller 3 år.

2.3.3 Stockholms stad tar genom uppsökande verksamhet kontakt med vårdnadshavare till barn som ska erbjudas allmän förskola enligt 2.3.1 och som inte har en plats i förskola. Staden informerar om förskolans syfte och barnens rätt till förskola. Första kontakten tas inför hösten det år barnet fyller två år samt varje höst och vår fram till dess att barnet fyller sex år. Det gäller vårdnadshavare till barn som är folkbokförda i Stockholm enligt folkbokföringslagen (8 kap. 12 a § skollagen) och i övrigt bosatta i staden.

2.3.4 Ett särskilt erbjudande om plats ska erbjudas ett barn även utan att något önskemål om förskola har anmälts av barnets vårdnadshavare om:

- barnet är fött utomlands och vistas i Sverige sedan högst fem år, eller
- barnets vårdnadshavare som är bosatta i Sverige är födda utomlands och vistas i Sverige sedan högst fem år.

Staden ska sträva efter att erbjuda även andra barn, som har behov av förskola för en bättre språkutveckling i svenska, en plats utan att något önskemål om förskola har anmälts av barnets vårdnadshavare (8 kap. 14 a § skollagen).

Staden behöver inte erbjuda en plats enligt ovan om det med hänsyn till barnets levnadsförhållanden eller situation i övrigt är uppenbart obehövligt.

Ett erbjudande om plats ska ges från och med hösten det år barnet fyller tre år. Erbjudandet ska lämnas till barnets vårdnadshavare senast tre månader före det datum då barnet tidigast kan tas emot. Staden ska hålla platsen reserverad för barnet, till och med en månad efter det datum då barnet tidigast kan tas emot. Stadens skyldighet att hålla platsen reserverad upphör om barnet inte börjar i verksamheten inom den tiden eller att det framgår på annat sätt att det inte finns önskemål om den erbjudna platsen.

Ett nytt erbjudande om plats ska lämnas inför varje höst barnet inte har en plats i förskola till och med det år då barnet fyller fem år (8 kap. 14 c § skollagen)

3. Ansökan och besked om plats

3.1 Ansökan om plats i förskola och pedagogisk omsorg görs via stadens e-tjänst. Vid behov kan ansökan även göras via en särskild blankett som skickas med post till stadens kontaktcenter.

3.2 Ködatum för ansökan till plats i förskola eller pedagogisk omsorg gäller från den dag ansökan inkommer till kommunen. Om ansökan inkommer tidigare än barnets sexmånadersdag, blir ködatumet automatiskt barnets sexmånadersdag.

3.3 Vid flytt till Stockholms stad från annan kommun kan ansökan om plats i förskola och pedagogisk omsorg göras innan flytt. Den nya adressen samt flyttdatum ska anges i ansökan.

3.4 Vid ansökan om plats i förskola och pedagogisk omsorg får maximalt fem val göras som ska rangordnas efter önskemål. I samband med ansökan anger vårdnadshavare den startmånad och det år som vårdnadshavare önskar att barnet börjar i verksamheten.

3.5 Erbjudande om plats i förskola eller pedagogisk omsorg skickas till vårdnadshavare via e-tjänsten, e-post och sms. Om vårdnadshavare inte har uppgett någon e-post eller mobilnummer, skickas erbjudandet om plats via vanlig post. Besked om erbjuden plats accepteras eller inte ska lämnas inom sju kalenderdagar från det datum då erbjudande skickats, om inte annat angivits i erbjudandet. Om vårdnadshavaren inte svarar inom angiven tid, förfaller erbjudandet och därmed även platsen i kön.

3.6 Vid erbjudande om plats i förskola eller pedagogisk omsorg, påverkas barnets köplats enligt följande:

- Tackar vårdnadshavare ja eller nej till ett erbjudande om plats i en av de fem verksamheter som valts, kan barnet stå

kvar i kön till högre rangordnade alternativ. De lägre rangordnande valen tas bort automatiskt i e-tjänsten.

- Tackar vårdnadshavare ja eller nej till en garantiplats som inte är ett av de fem valen, kan barnet stå kvar i kön till samtliga val. Barnet förlorar då platsgarantin enligt 4.1.1 nedan.

3.7 När barn börjar i förskola eller pedagogisk omsorg ska föräldrar/vårdnadshavare medverka under en inskolningsperiod. Om det finns särskilda skäl kan inskolningen senareläggas maximalt en månad från datumet för erbjuden plats. Det är stadsdelsnämnden som beslutar om detta. Föräldraavgift betalas under perioden.

4. Placering

4.1 Platsgaranti

4.1.1 Platsgarantin innebär rätt till plats i förskola i staden från ett års ålder:

- senast inom tre månader, räknat från månadsskiftet efter det att ansökan lämnats in, eller
- den månad som angivits i ansökan, om den ligger längre framåt i tiden än tre månader.

Garantin gäller i första hand de verksamheter vårdnadshavaren valt att stå i kö till. Om plats inte kan erbjudas enligt vårdnadshavarens val, ska plats erbjudas så nära hemmet som möjligt i det stadsdelsnämndsområde där barnet är folkbokfört eller i övrigt bosatt. Placering genom platsgarantin görs endast i de verksamheter som bidrar till platsgarantin, det vill säga samtliga kommunala verksamheter. Det är den stadsdelsnämnd där barnet är folkbokförd eller i övrigt bosatt som ansvarar för att platsgarantin uppfylls.

4.1.2 Vid erbjudande av plats, påverkas platsgarantin enligt följande:

- Om vårdnadshavare tackar ja eller nej till erbjuden plats, upphör platsgarantin. Det gäller även om erbjuden garantiplats inte utgör ett av de fem valen.

4.1.3 Vid flytt till ett annat stadsdelsnämndsområde inom staden och om ansökan görs före flytt, förnyas platsgarantin, enligt avsnitt 4.1.1. För förnyad platsgaranti, ska en ny ansökan göras. Den nya adressen och folkbokföringsdatum ska anges i ansökan.

4.1.4 Om vårdnadshavare till ett barn som har plats på förskola vill att barnet ska byta till en annan förskola inom samma stadsdelsnämndsområde, gäller inte platsgarantin på nytt, utan i sådana fall gäller ködatum.

4.2 Fördelning av platser

4.2.1 Vid ledig plats ska erbjudande lämnas till de barn som står i kö till verksamheten.

Följande urval gäller för kommunala förskolor:

1. Barn med behov av stöd för sin utveckling i form av förskola enligt 8 kap. 7 och 14 §§ skollagen.
2. Barn med platsgaranti som riskerar att inte få plats inom garantitiden.
3. Barn med syskon i samma hushåll som redan är placerade på förskolan erbjuds plats före andra barn.
4. Barn med längst kötid till förskolan erbjuds plats. Om flera barn har samma kötid, ligger barnets födelsedatum till grund för placering, d.v.s. äldre barn går före yngre.

Följande urval gäller för fristående förskolor och enskild pedagogisk omsorg:

1. Barn med syskon i samma hushåll som redan är placerade på förskolan erbjuds plats före andra barn.
2. Barn med längst kötid till förskolan erbjuds plats. Om flera barn har samma kötid, ligger barnets födelsedatum till grund för placering, d.v.s. äldre barn går före yngre.

4.2.2 Avsteg från turordningen ska normalt inte göras. Avsteg kan endast göras om det utifrån barnets behov eller familjens situation i övrigt föreligger synnerliga skäl.

Vid avsteg från turordningen inom en kommunal förskola, ska beslut om detta fattas av ansvarig stadsdelsnämnd. Beslutet ska motiveras, dokumenteras och diarieföras. Görs avsteget i en fristående verksamhet, ska beslutet fattas av huvudmannen. Beslutet ska motiveras, dokumenteras och sparas.

4.2.3 Stockholms stad är förvaltningsområde för finska, meänkieli och samiska.

Vid ledig plats på förskola som helt eller delvis bedriver utbildning på något av de språk som ingår i stadens förvaltningsområde, ska platsen erbjudas till barn vars vårdnadshavare i sin ansökan har angett önskemål om plats på en förskola där hela eller en väsentlig

del av utbildningen bedrivs på finska, meänkieli respektive samiska (8 kap. 12 b § skollagen).

4.3 Öppethållande

4.3.1 Förskola ska tillhandahållas alla helgfria vardagar förutom julafton, nyårsafton och midsommarafton inom ramtiden kl. 06.30 – 18.30. Verksamhetens faktiska öppettider fastställs utifrån vårdnadshavarnas/föräldrarnas önskemål om daglig vistelsetid för barnet.

Vid ändringar av vistelsetid ska föräldrar anmäla detta senast 14 dagar innan förändringen träder i kraft. Verksamheten ska, om situationen så kräver, omgående tillgodose det förändrade behovet.

4.3.2 Förskola ska erbjudas även under semesterperioder, vid förskolans planeringsdagar och arbetsplatsträffar. Barnen ska erbjudas alternativ förskola om en förskola ska ha stängt. Alternativ förskola ska erbjudas inom skäligt avstånd från barnets hem. Hänsyn ska tas till barnets behov av trygghet och kontinuitet.

5 Uppsägning och flytt

5.1 Uppsägning av plats

5.1.1 Uppsägning av plats ska göras av vårdnadshavare, i första hand via e-tjänsten alternativt skriftligt till ansvarig stadsdelsnämnd eller huvudmannen vid fristående verksamhet. Uppsägningstiden är en månad och räknas från den dag då uppsägningen görs i e-tjänsten alternativt när uppsägningshandlingen inkommit till stadsdelsförvaltningen alternativt till den fristående verksamheten.

5.1.2 Vårdnadshavare som inte önskar utnyttja accepterad plats ska säga upp platsen. Uppsägningen gäller med omedelbar verkan om det sker innan placeringens startdatum. Om uppsägningen sker efter placeringens startdatum, gäller ordinarie uppsägningstid om en månad.

5.1.3 Uppsägning behöver inte göras vid överflyttning mellan två platser på kommunala förskolor inom samma stadsdelsnämndsområde.

5.1.4 När en plats stått outnyttjad i en månad i kommunal förskola ska denna sägas upp skriftligen av ansvarig stadsdelsnämnd, med iakttagande av en månads uppsägningstid. Platsen kan därmed stå outnyttjad i maximalt två månader, uppsägningstiden inräknad.

För barn i fristående förskola ska huvudmannen anmäla till förskoleförvaltningen när platsen stått outnyttjad i en månad. Förskoleförvaltningen stoppar då utbetalning för platsen en månad efter anmälan och barnet avslutas i stadens barn- och elevregister. Platsen kan där med stå outnyttjad i maximalt två månader då betalning fortgår.

Innan platsen sägs upp/anmäls som outnyttjad ska förskolan ha gjort försök att ta kontakt med vårdnadshavare och dokumenterat kontaktförsöken.

5.1.5 Beslut om undantag från uppsägning av outnyttjad plats kan fattas om särskilda skäl föreligger. Dessa särskilda skäl ska styrkas. För barn i kommunal verksamhet fattas beslutet av respektive stadsdelsnämnd. För barn i fristående verksamhet fattas beslutet av huvudmannen.

5.2 Flytt till annan kommun

5.2.1 För barn som flyttar till annan kommun och som önskar att behålla sin plats i kommunal förskola i staden, ska vårdnadshavaren skicka in ansökan till stadsdelsnämnden som prövar om särskilda skäl eller annat skäl föreligger enligt 8 kap 13 § skollagen för mottagande i annan kommun.

5.2.2 Om mottagande inte kan beviljas enligt 8 kap. 13 § skollagen eller om vårdnadshavaren önskar byta till en förskola i den nya hemkommunen, får platsen behållas i högst två månader efter utflyttning till annan kommun, i väntan på plats i den nya kommunen. Avgift debiteras av hemkommunen.